

Přímocharý pohyb hmotného bodu

Při přímocharém pohybu nás nezajímá skutečná trajektorie bodu, jen vzdálenost překonaná pohybem. Příklad - silnice se klikatí krajinou, ale údaje na palubní desce auta udávají rychlost nezávisle na směru (je jedno jestli auto jede na jih nebo na západ) a ujetou vzdálenost nezávisle na poloze daného bodu na mapě (naproti tomu z GPS lze získat 3D trajektorii pohybu).

Pohyb charakterizují tři veličiny:

- Dráha s [m]
- Rychlost $v = \frac{ds}{dt}$ [$\text{m} \cdot \text{s}^{-1}$]
- Zrychlení $a = \frac{dv}{dt} = \frac{d^2s}{dt^2}$ [$\text{m} \cdot \text{s}^{-2}$]

Vztah pro zrychlení, když není známá časová závislost:

$$a = \frac{dv}{dt} = \frac{dv}{ds} \cdot \frac{ds}{dt} = \frac{ds}{dt} \cdot \frac{dv}{ds} = v \cdot \frac{dv}{ds} = \frac{v \cdot dv}{ds}$$

Přímocharý pohyb je nejčastěji popsán 6 způsoby:

1. $s = s(t)$

- Rychlost: $v = \frac{d}{dt}s(t)$
- Zrychlení: $a = \frac{d^2}{dt^2}s(t)$

2. $v = v(t)$

- Dráha: $s = \int_{t_0}^t v(t) dt$
- Zrychlení: $a = \frac{d}{dt}v(t)$

3. $a = a(t)$

- Rychlost: $s = \int_{t_0}^t v(t) dt$
- Dráha: $a = \frac{d}{dt}v(t)$

4. $v = f(s)$

- Závislost $s(t)$ se určí řešením diferenciální rovnice $\frac{ds}{dt} = f(s)$, dále viz 1.
- Zrychlení lze určit pomocí: $a = \frac{v \cdot dv}{ds} = f(s) \cdot \frac{d}{ds}f(s)$

5. $a = g(s)$

- Závislost $s(t)$ se určí řešením diferenciální rovnice $\frac{d^2s}{dt^2} = g(s)$, dále viz 1.
- Rychlost lze určit pomocí: $a = \frac{v \cdot dv}{ds}$. Odtud $g(s) = \frac{v \cdot dv}{ds}$ a poté $\int_{v_0}^v v dv = \int_{s_0}^s g(s) ds$

6. $a = h(v)$

- Závislost $v(t)$ se určí řešením diferenciální rovnice $\frac{dv}{dt} = h(v)$, dále viz 2.